

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.

Expedicí se nachází v ši-
roké ulici, číslo 25,
1. poschodí.

Kdo všeckna čtyry čtvrt-
letí odebere, obdrží pra-
emii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půll. 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Expedice „Dalibora“ a kancelář pro opisování nachází se nyní v široké ulici čís. 25., 1. poschodí.

Sbor při výletu na zříceniny.

Jak dnes tuto, druzi milí,
veselý tvoříme kruh,
rekovný nás obcházeti
z hrobu zdá se Krokův duch.
Zbožně z hrdel našich plynou
Svaté zvuky Václava,
z Hradčan, ježto slýchávala
šumná zníti Vltava.

Po schodech, po nichž stoupáme,
berlou v chůzi sílení,
zvonívalo vesele kdys
ocelové brnění.

Na té baště, z níž zaznívá
do okolí teď náš zpěv,
vycedil tu pro své syny
děd náš svoji drahou krev.

Vůkol zdi, jež obcházíme,
mnohý prasknul v prsou hrot,
když byl život v oběť kladl
drahý děd svůj za národ.
Zdržme proto patu v chůzi,
dál nechť nejde smělý krok,
znovu místa ta nechť světi
slzí našich vnukův tok.

Fr. A. Lhotka.

Kovářská.

Chutě hoši z výhně pruty
kovadliny na tu hruď,
radlice z nich buďte kuty,
ohnivý z nich syp se trud.

Řink, řink, řink, dost!
Tak se to patří,
otočte bratří,
přemožen nechť tvrdý host.

Taká pevnost patří muži,
v boji takou má mít hrot,
chutě na tu jeho kůži,
jisker z něho nuťme pot.

Řink, řink, řink, dost!
Jak se to buší,
tak se to sluší,
podlehl by tvrdý host.

Chutě hoši z výhně pruty
kovadliny na tu hruď,
radlice z nich buďte kuty,
ohnivý z nich syp se trud.

Řink, řink, řink, dost!
V nedělní době
pak přihnem sobě,
za své že vzal tvrdý host.

Fr. Al. Lhotka.

Benedikt Žák *).

Životopisný nástin.

Následky německého vyučování v nižších a vyšších školách a vzdělávacích ústavěch u Slovanů vůbec a u Čechů zvlášť jsou známé. Tyto neukázaly se ale nikde v takové rozsáhlosti, jako u našich umělců; ne-

*) Žádáme co nejuctivěji velebné duchovenstvo v Mi-
rovicích, by laskavě nahlédlo do matriky od r. 1758 a
nám udalo, jak se otec svrchu udaného umělce českého
psal; zdaž Žák, Žiak, Cziak, Schack atd. a kterého dne
se narodil, začez vděčnou se prokáže

Redakce.

boť vidíme u nich jen *bažení po cizotě, úplnou neznalost mateřského jazyka* a pohřešujeme u nich takřka vesměs *národní sebevědomí*. Nevíme, máme-li se zlobiti neb žasnouti nad tím, jak si naši umělcové jmena překrucovali, přeměňovali a tak zpotvořili, že často české jméno od cizího ani rozeznati nelze. Toho důkazem je jméno našeho výtečného rodáka a umělce *Benedikta Žáka*, jehož stručný životopis zde podáváme.

Benedikt Žák (v hudebních německých slovníkách nalezi jsme ho pod jmenem Schack neb Cziak), narodil se r. 1758 v Mirovicích v Čechách, kdež jeho otec po 53 let místo učitelské zastával. *Žák* dobyl si skvělého jména co herec, zpěvák a pilný komponista, zvláště svými malými operami, operetkami a zpěvohrami, jakož i kostelními a jinými skladbami. Jeho prvním učitelem jak ve školních věcech tak i v hudbě byl jeho otec; hlavně ve zpěvu přivedl to *Žák* časně k veliké hbitosti; v desátém roce věku svého zpíval skoro vše *a prima vista*, a jeho hlas byl nejčistší soprán. Učiv se ještě rok generalbassu a hře na varhany u sousedního varhaníka, přišel *Žák* r. 1769 co zpěvák k Jezuitům na Svatou horu.

Tam pobyl čtyry leta, vzděláváje se dále v hudbě. Na to obdržel r. 1773 místo v Pražském dómu co zpěvák. Dvě léta na to musil místo toto opustiti za příčinou proměny hlasu a učil se u kapelníka Laube. Nejprvnější jeho skladby líbily se všem, zvláště serenády a arie. Proto umínil si *Žák*, že se zcela odevzdá hudebnímu umění. Na konci roku 1775 navštívil své rodiče, kdež mu asi špatné vyhlídky před očima tanuly. Nebo jenom na zdař Bůh odebral se zaopatřen nejpotřebnějším do vzdálené Vídně. Svou hudební znalostí a obratností dosáhl toho, že byl přijat do semináře, a když jednou zpěvák Jan z Friebertů jeho krásný tenor uslyšel, v nějž se jeho soprán proměnil, vyučoval *Žáka* v zpěvu dále. I tamnější universitní kapelník nabídnul se mu sám, že jej bude v *kontrapunktu* vyučovat. Náš talentní *Žák* užil této příležitosti se vsí pilností a s největším přičiněním, by se úplně vzdělal, a přivedl to v krátkce tak daleko, že mu všech 40 seminaristů pod dohledku svěřeno bylo. Společně s těmito zařídil také jakýsi *hudební akademický spolek*, jehož posluchačem i sám Haydn byl. Toho času napsal také pro klášter minoritů v Štýrském Hradci tři *oratoria*.

Při tom studoval filosofii a umínil si pak studovat medicinu. Obdržel ale r. 1780 místo u kapely knížete z Korolatů u Gross-Glogau, kde se po čtyry léta skladbami koncertů, zvláště pro dechové nástroje zanašel. Takovýchto hudebních skladeb napsal velmi mnoho. R. 1784 oženil se tamtéž se zpěvačkou Weinholdovou. Nešťastné náhody přinutili knížete, že kapelu svou rozpustil, a *Žák* beze všeho postavení byl přinucen hle-

dati pro sebe a svou rodinu výživu opisováním not. Takovéto strastné živobyčí vedl po dvě léta, až jej Schikaneder, přišed se svou společností divadelní do Solnohradu, co zpěváka a herce engažoval. V úloze Nardona v opeře „La Frascatana“ vystoupil *Žák* po-nejprv na jevišti s nejlepším výsledkem. Leopold Mozart i sám Michal Haydn vážili si ho velice, a jeho jméno co zpěvák, herec a komponista stávalo se denně znamenitějším. Největší část operetek, které Schikaneder básnil, uvedl *Žák* společně s Täubrem a Gerlem v hudbu. Mimo to uvedl ale také mnohé sám v hudbu, jako „Una cosa rara“ (druhý díl), „das Schlaraffenland“, „Don Quixotte“, „Kámen mudrců“, „Hloupi zahradníci“, „Otázka a odpověď“, „Čarovný buben“, „Balon“, „Vavřinec a Zuzanka“, „Kuchař“, „Zelnář“ atd., všechny ovšem s německým textem.

Tyto skladby došly na mnoha místech té největší pochvaly, jakož zvláště i ve Vídni a Drážďanech. V Řezně, kam se teď společnost Schikanedrova odebrala, napsal *Žák* mši a litanije. R. 1788 byl co zpěvák k divadlu na Vídni povolán. Zde se vzdělával pod Maffolim a přivedl to tak daleko, že všeobecně německým Maffolim jmenován byl. Zde se náramně líbil. Zvláště chválili mimo pěkný zpěv, pravý jeho přednes a mimiku. Josef *Haydn* a *Mozart* byli jeho přátelé. Mozart napsal pro něho schvalně partii „*Tamina*“ v kouzelné flétně a ač úlohu tuto 116krát na Vídenském divadle hrál, byl přec vždy největším potleskem významován. Nemoha se s direkcí srovnati opustil Vídeň; šel r. 1793 do Štýrského Hradce, kdež tři šťastná leta prožil. Sem jej došlo čestné pozvání za dvorního zpěváka do Mnichova. Velkým a ustavičným namáháním sesláblly jeho prsa a hlas utrpěl velmi. *Žák* šel proto r. 1805 na odpočinutí a věnoval se výhradně komponování. Psal hlavaě mnoho *mší*, několik *rekviem*, *graduale* a *offertoria*, jakož i *smuteční kantáty* a množství *troj- a čtverohlasových písní*, *lamentací* atd. *Žák* zemřel r. 1816. Po jeho smrti byly mnohé jeho skladby teprvé od jiných do tisku odevzdány.

M. A. Hrubý.

Stanovy zpěváckého spolku „Hlahol“ v Praze.

§. 1.

Zpěvácký spolek v Praze

jmenuje se „*Hlahol*“ a zanaší se pěstováním mužského čtvero zpěvu, jakož i sborového i solového zpěvu.

§. 2.

Účelu toho domáhá se spolek:

1. cvičením ve zpěvu,
2. zábavami zpěváckými,

3. veřejnými koncerty,
4. výlety zpěváckými,
5. pěstováním zpěvu církevního při zvláštních slavnostech,
6. vypisováním cen na československé čtvero-zpěvy a sbory, a
7. pěstováním vzájemnosti mezi zpěváckými spolky československými, totiž účastenstvím v hudebních slavnostech i podporováním uměleckých snah jejich, a vzbuzováním jednotného vědomí všech spolkův.

§. 3.

Spolek skládá se:

1. z výkonných,
2. ze zakládajících,
3. z přispívajících a
4. z čestných úduv.

§. 4.

Do spolku přijímá se:

1. Za úda výkonného, kdož osvědčí hudební vzdělání alespoň takové, by mohl ve sboru účinkovati, u vstupu svém 1 zl. r. č. vkladného zapraví, a k měsíčnímu příspěvku 20 kr. r. č. do pokladnice spolkové, jakož i k šetření stanov se zaváže.
2. Za úda zakládajícího, kdož u vstupu svém 10 zl. r. č. vkladného zapraví a k ročnímu příspěvku 5 zl. r. č. do spolkové pokladnice jak i k šetření stanov se zaváže.
3. Za úda přispívajícího, kdož 5 zl. r. č. vkladného zapraví a k ročnímu příspěvku 5 zl. r. č. jakož i k šetření stanov se zaváže.
4. Za čestné údy volí výkonní údové osoby, kterýmž za podstatné zásluhy o spolek neb vůbec za šlechtné působení dík a úctu svou projeviti chtějí.

§. 5.

O způsobě, jakým se údové přijímají.

1. Kdokoli co výkonný vstoupiti hodlá, hlasí se u ředitele, kdež i svou způsobilost ke zpěvu osvědčí. Ředitel ho navrhne spolku, jenž v měsíčné schůzce rozhoduje, má-li přijat býti čili nic. Výsledek hlasování se mu písemně oznámí. Skutečný vstup do spolku stane se pak vlastní rukou zápisem do knihy spolkové.
2. Kdokoli zakládajícím neb přispívajícím údem se státi chce, oznámíž úmysl svůj písemně neb ústně předsedovi anebo místopředsedovi.
3. Čestné údy navrhuje výbor, a výkonní údové je volí většinou hlasu v měsíční schůzce.

§. 6.

Přípis o přijmutí

se i hned dodává úduv zakládajícím a přispívajícím.

Údové výkonní dostávají diplom teprv za rok po svém vstoupení. Mimo to dostane každý úd vstupní listek ku produkcím spolkovým na své jméno a pro svou osobu.

Při produkcích k dobročinnému účelu nemají lístky tyto v rukou zakládajících, přispívajících a čestných úduv platnosti.

§. 7.

Práva úduv.

A) Každý výkonný úd má právo

1. hlasovat ve všech záležitostech spolkových;
2. činit návrhy, avšak jen písemně v knize přání s vlastnoručním podpisem;
3. podíl míti ve všech zábavách spolkových;
4. nahlédat dle libosti do spolkových kněh a písemností;
5. uvádět údy jiných spolků zpěváckých do cvičení.

B) Každý zakládající neb přispívající úd má právo

1. podílu míti ve všech zábavách spolkových, vyjmouc případy v §. 6. vytknuté;
2. uvádět osoby v Praze neusedlé do těchto zábav jakožto hosty;
3. nahlédat dle libosti do spolkových kněh a písemností;
4. podávat písemně návrhy předsedovi;
5. konečně může kromě svého lístku vzíti zakládající úd tři vstupenky; přispívající dvě na zábavy spolkové.

C) Každý čestný úd

má právo volného přístupu do všech zábav, vyjmouc případy v §. 6. vytknuté.

(Pokračování.)

Pianní ústavy v Praze.

Od V. G.

(Pokračování.)

Josef Jiránek.

Dne 24. a 25. července odbývaly se zkoušky chovanců pana Josefa Jiránka na žofinském ostrovu. Prohlednuvše německý program k této zkoušce, byli

jsme nad míru překvapeni — avšak nikoliv mile, nýbrž nepříjemně. Program obsahoval 41 čísel, a z těchto 41 skladeb byla (slyšte!) jedna *jediná od slovanského skladatele*. Byl to Schulhoffův velký pochod. Těch ostatních 40 čísel tvořily z největší části, vyjma několik klassiků staré a nové školy, skladby Vossovy, Goriovy a jejich kollegů. Počinání toto dá se takto vysvětlit. Budto nemá p. *Jiránek* vytříbený vkus, aby byl s to sestaviti program, který by také obecenstvo uspokojil, anebo je příliš pohodlný, než aby nové kusy se žáky studoval. Dozvídáme se ostatně také, že tento ústav letos s mnohem menším účastenstvím se potkává. Příčina toho leží na bíledni. Že obecenstvo má zachovalý dobrý vkus, a že si raději přeje skladby našich výtečníků, než fabrikantské práce Vossovy a Goriovy, o tom se mohl pan ředitel přesvědčiti, když p. Alfred *Hasenöhrl* nadzminěnou *Schulhoffovu* skladbu byl přednesl. Potkalaf se s tak nekončícím potleskem, že ji pan H. opakovati musel. Ano i žáci sami osvědčili lepší vkus, než jejich p. ředitel sám. Soudíme tu dle přísloví „ex ungue leonem.“ Slečna *Otilie Mokříšová* hrála velkou fantasií na nápěvy z „Proroka“ od L. Mayera. Mimochodem řečeno, je to jedna ze záslužnějších prací tohoto až příliš plodného skladatele; a slečna dosáhnuvši nesmírné pochvaly, přidala, nemýlíme-li se, *Pivodovu* transkripci na národní „*Andulko, mé dítě*.“ Proč asi neopakovala tu skladbu, za kterou pochvaly došla, anebo proč nepřidala nějakou jí podobnou grande fantasií? Jest věru jednou již čas, aby jsme světu dokázali, že staré přísloví „nemo propheta in patria“ opravdu u nás již zastaralo, že si svých slavných mužů na každém poli krásných umění vážiti umíme, a že jim není více zapotřebí, aby vážnosti té v cizozemsku si vyhledávali, nenaleznuvše ji ve své otčině. — Ostatně osvědčili žáci v celku dosti vyvinutou sběhlost a techniku, zejména sl. *O. Mokříšova*, *Ž. Šeberova*, *M. Stickova* a pp. *A. Hasenöhrl* a *G. Pereles*. O pojmutí a vniknutí do ducha skladeb nemůžeme tu mluvit, neboť úplné pojmutí klassického díla nemůže se od chovanců v ústavech ještě požadovati, a ostatní provozované skladby, vyjmouc jich jen velmi málo, nepřipouštějí pražádného pojmutí. Že pan *Jiránek* dal na vstupní lístek také *češtinu* vytisknouti, kdežto program co do zevnější i vnitřní povahy úplně ráz „německý“ zachovával, to bude snad pouhá ironie nebo náký „freispás“ p. *Jiránekův*.

Čeněk Miko.

Také pan *Čeněk Miko*, jenž letos teprv svůj ústav pianni zařídil, byv dříve po mnohá léta učitelem v p. *Maydlově* ústavu, odbýval s esými žáky celoroční zkoušky

dne 27. a 28. lipna v michalské ulici č. 432—I. Po-
vážíme-li, že ústav tento letos *první rok* svého trvání
čítá, musíme se nad výsledkem těchto zkoušek nad míru
udiviti. Nic nezdařilého se nám nepředvedlo. Nejen se-
stavení programu bylo v celku velmi slušné, což zvláště
obtížné jest, když se má sestaviti pro slabší síly, ale také
provedení bylo naskrze velmi zdařilé, částečně i vý-
borné. Ano výborně na př. přednesl p. Alois *Rohlík*
z paměti *Nápravníkovy* drahocenné: „Perly české.“
Musíme upřímně vyznati, že jsme je tak zdařile pro-
vésti ještě v žádném ústavu neslyšeli jako v tomto.
Hlavní příčina už leží v tom, že všude provedeny byly
od děvčat. Skladba ta však požaduje ohromnou sílu
v úhozu, nad kterouž p. *Rohlík* úplně vládne, jakáž se
v té míře ale nemůže od děvčete požadovati, jako od
mužského. Právě před tímto číslem hrála sl. *B. Fin-
gerlandová* Schulhoffovu známou *kaprici* „Airs bo-
hèmes,“ tohoto známého konička všech pianistů a zvláště
pianistek, také velmi správně a s patřičným výrazem.
Tu měli jsme příležitost *Nápravníkovu* s *Schulhof-
fovou* fantasií porovnatí a se přesvědčiti, že p. kritik
v Daliboru úplně pravdu měl, pravě, že „*Nápravníkova*
fantasie nad Schulhoffovou skladbou op. 10 stojí.“ Mimo
tyto dva žáky vynikly správným provedením těžkých
svých úloh nejvíce sl. *M. Formánkova*, která nás také
co velmi nadějná a nadaná zpěvkyně překvapila, pak
sl. *K. Elsenvangerova*, sl. *Ad. Poláková* a m. j.
Z pospolných kusů hrála se také na 4 piana mezi ji-
nými *St. Moniuszkova* krásná ouvertura k „*Hálce*.“
— Také jsme v této zkoušce uslyšeli dvě zpěvkyně,
sl. *Annu Hřebíkovu* a sl. *M. Formánkovu*. První
zpívala *Pivodovu*: „Oumysl české děvy“ a národní
„*Pod dubem*“, druhá slečna zapěla dvě české písně
od *Reichla* a od *Škraupa*. Zvláště sl. *M. Formán-
kova* osvědčila krásný zvučný hlas (soprán) a dobrou
školu. Při některých skladbách spoluúčinkovali také
čelista p. *Brichta* a houslista p. *Weber*. Vstupní lístky
a programy byly *české* a *německé*. Přejeme tomuto
ústavu hojného účastenství, kterého opravdu zasluhuje.

(Pokračování.)

Šebastian Bach a jeho syn.

Novela.

(Pokračování.)

Královna se lehce začervenala. „Když jsem před
rokem v Hamburku byla, slyšela jsem jednou v kostele
starého *Reinken-a* na varhany chorál hráti. Ten mne
tak dojal, že se na účinek, jakýž na mě měl, dnes tak

pamatuju, jako kdybych ho byla včera hráti slyšela. Nemýlím-li se, začala píseň: „U vodotoků Babylona.“

Uslyšev to, zdál se Bach zachvěti a svaté pohnutí zmocnilo se ho.

„Ano, Vaše Milosti, znám ji. Ačkoli ani hoden nejsem, starému Reinkenovi řemínky u střeviců rozvázati, přece Vaší Milosti srdečně děkuju, že mne za hodna považuje, po něm to zahráti. S pomocí Boží se o to pokusím.“

Přistoupil ku klavíru, ne shrben více jako starý varhaník z Výmaru alebrž jako Uriel, zpívající slávu božskou. Rychle hodil Marchandovu píseň z klavíru na zem, zavřel pulpit a posadil se.

Pohled svůj zdvihl nahoru a při hlubokém slavném tichu započal vznešený a vážný choral.

„U vodotoků Babylona sedí zapuzené dítky páně, Slzíce nad bídou svojí“ atd.

Ukončil. — Žádný potlesk, žádná pochvala ho neodměnila.

Jakási bázeň zmocnila se každého v společnosti a v srdci mnohého přítomného hnulo se jakési zvláštní, nevýslovné něco, které mnohý z těch lidí dnes ponejprv pocítil.

Královna, Kolovratová a Königsmarková vzlykaly hlasitě a král byl jako mrtvicí raněn.

Volumier stál u vchodu do sloupové síně se sepnutými rukama, maje plamenný, vděčně ozářený pohled na Bacha upřen, jenž potichoučku vstanuv, na stranu vstoupil.

„Ten člověk má ďábelskou obratnost,“ zvolal konečně král. „Takového jsem ještě jak živ nic neslyšel.“

„Vstupte k Jeho Milosti,“ zašeptal mu general Klenzel. Bach pokročil o několik kroků blíže ku králi.

„U sta hromů; odkud pak to máte, Bachu?“ tával se August.

„Od téhož dárce všeho dobrého, jenž Vaší Milosti korunu daroval, od Boha; protož to chci také jen k chvále Boží vynaložiti,“ odvece Bach a podivně trpký tah uhostil se okolo jeho úst.

Tu přistoupil kurprinc August k němu, a uchopiv se jeho ruky, vřele mu ní potřásl.

„Vezměte to na památku ode mne“ a nastrčil mu drahocenný samotníček na prst.

„Děkuju královská Milosti za tuto velkou přízeň. Věčně budu pamětliv této hodiny. Bůh račiž zachovati Vaši Výsost dlouho a dejž Vám blažené dny.“

„Až jednou budete mít zapotřebí něco velkého, vzpomeňte mne na tuto hodinu,“ zašeptal mu kurprinc a kynuv hlavou, odešel.

Král August vstal a podal královně ruku. Fleming, jenž přípravy již k tomu učinil, že dvůr u něho večereti bude, vstoupil ostýchavě ke králi.

„Flemingu! podruhé dejte si s Francouzy lépe na pozor. Ode dneška chci v Drážďanech mimo německou toliko jen ještě italskou hudbu. — Bachu, Vám děkuju ještě jednou za to vyrazení, které jste mi způsobil, dejte se častěji u nás v Drážďanech viděti. Než odjedete, pošlu ještě Vitzthuma k Vám.“

Král chtěl odejiti, tu uchopila se ještě královna Bachovy ruky, řkouc: „Zde Vám nechci děkovati, ale chcete-li zejtra ke mně přijíti, mám památku pro Vás, tu vezměte své milé ženě s sebou domů. Nezapomeňte také Miroslava s sebou přivéstí.“

Bach se poklonil. Král s královnou kráčeli dále a chtěli právě sál opustiti, když August, ještě jednou se ohlednuv, hraběnkou Denhofovou oslovil.

„Ještě bych byl něco zapomněl. — Milá hraběnko, zdáte se býti po nějaký čas již velmi schváčena. Jděte na venek asi na rok, to Vám jistě bude prospěšné. Pošlu Vás do velmi zdravé krajiny.“ Dořeknuv to, poklonil se král a celý dvůr sál opustil.

Hraběnka Denhofová klesla mdle do náručí své matky. Malý chechtot ozval se na to z řady přítomných. Tu chtěla se vzbopiti a vstoupila jako o ochranu prosíc k svému příteli Flemingu. Ten se však chladně poklonil a obrátil se k ní zády. Denhofová opustila druhého dne na to Drážďany na vždy.

Druhého dne na to chodil Šebastian Bach nepokojně sem a tam po pokoji. Miroslav seděl u klavíru, aniž by si troufal klávesů se dotknouti. Volumier díval se na svého přítele nejistým okem. —

„Hahaha! Tedy tak daleko jsem to přivedl, že mi Váš král, jenž nemálem by byl toho francouzského darebáka engažoval, přece povolil v tom, že ďábelskou obratnost mám! — O to jest ta spropadená virtuosnost, Volumiere, ta vždy vítězí. Kdo umí hodné větro-skoky na tomto truhlíku dělati a jako provazolezec z jedné strůny na druhou skákati, ten jest Vaším mužem.“

(Dokončení.)

Feuilleton.

Z Prahy.

Opera. Jak jsme již v předešlém čísle oznámili, zasluhuje ředitelství za předvedení dvou výborných zpěvaček sl. Trebelliové a paní Labordové ze strany obecnosti všeho uznání. Paní Labordová zpívavši 10. srpna v zlomkách oper „Puritané“ (2. akt), „Linda“ (2. akt), „Náměsíčná“ (finale) a konečně dne 13. srpna v „Nevěstě Lammermoorské“ opustila naše město. Nemůžeme-li též tvrdit, že tato slavná pěvkyně neměla magnetu, by dům a kasu naplnila; dlužno přec tuto umělkyni do jasného světla postavit. Že divadlo při jejím vystoupení nebylo naplněné, leží v jiných okolnostech, jmenovitě v tom, že jsou nyní prázdniny, pak nesnesitelné horko a konečně pohostinské hry mladé ještě Trebelliové. Přednes paní Labordové je krásný a promyšlený, recitativy byly plny dramatické jasnosti, kantabile její vzletupné a vroucí hra její okrouhlá, uhlazená, shodující se s charakterem, jenž podán býti měl, pohyby její byly plny elegance a ušlechtilosti. Úchvatně krásné bylo libovolné prodloužení fermaty ve finali „Náměsíčné“, kdež paní Labordová na dvoučárkováném a crescendující a decrescendující třikrát, pravím třikrát za sebou trilek tak stejnoměrný, čistě diatonický a jistý provedla, jakýž jsme jen od Jenny Lindové slyšeli. Paní Labordová má hlas svůj úplně v moci; provádí chromatické běhy s takovou čistotou a jasností, jak se jen na dobře laděném klavíru přednesti dají. Chvalné zmínky v těchto představeních zasluhuje p. Krén. Druhý kapelník p. Tauwitz, jenž operu řídil, byl patrně rozpačitý. Dne 15. viděly jsme „Marii, dceru pluku“, v nížto slečna z Ehrenbergů poprvé vystoupila. Ačkoliv partii tuto slušně provedla, přec scházela jí ráznost u výrazu a dostatečná síla hlasu a nemohla tak vyniknouti jako druhdy Meyerová a Luccová. Nejvíce podařily se jí lyrické stránky a zvláště líbila se arie „Sláva ti vlasti má“, jež se opětovati musela. Výtečně si počínali p. Krén a Hassel, méně p. Nachbauer (Tonio), jehož distonování a nejistota známa jest. V sobotu dne 17. srpna dávala se k slavnosti narozenin J. M. císaře Frant. Jos. opera „Veselé ženy Windsorské“ od Nikolaie. Provedení bylo dosti zdařilé. Slečna z Ehrenbergů (paní Fluthová) provedla svou úlohu neúhonně a podala důkazů o svém pilném studování této partie; škoda jen, že ji v spólných kusech téměř slyšeti nebylo. Paní Procházková (paní Reichová) vynikla svým hlučným a sympatickým altem v partii této velice. Chvalné zmínky zasluhuje p. Steinecke a p. Krén, kteřížto své duetto tak výtečně provedli, že je opakovati musili.

— Stanovy „Besedy českých umělců“ jsou již vypracovány a budou v příštím sezení členům předloženy a pak úřednímu potvrzení podány.

— Amerikánský doktor Potsdoll přivedl to po dlouhých zkouškách a po pracném a neustálém přemýšlení tak daleko, že obnoví tenory, bassy, soprany a barytony v lidském ohlodku (Kehlkopf) dle libosti, a sice jednoduchou operací u vnitř. Operace tato je prý krátká, bez bolesti a nebezpečí a po 8 neb nejvíce 14 dnech dostane se tomu, jenž se této operací po-

drobí, i tenkrát krásného hlasu, když druhdy v hrdle ani jediného libozvuku neměl. Nevíme, jak dalece vynález tento pravdivý bude; ovšem zmiňujeme se o něm proto, že by takovými operacemi naši zpěváci brzy své požadavky mírnili.

— Pan Mašner, jenž letos konservatorium Pražské absolvoval, je engažován k orchestru do Varšavy.

„Memori di Lorenzo da Ponte“ (Pamětnosti Lorenza da Ponte) je titul spisu anglického r. 1823—1827 v Novém Yorku vydaného, jež v německém překladu Dr. Ed. Burkhardt u V. Optze v Gothě vydal. Da Ponte, jehož život byl mnoho zmítáný, byl vroucí přítel V. A. Mozarta a jak mnohému známo, psal mu text k operám „Figarova svatba“ a „Don Juan.“ Tyto pamětnosti ze života jeho jsou zajisté i pro Čechy a zvláště pro Prahu zajímavé a důležité; neboť da Ponte bydlel v Praze v Platejse, kdež psal Mozartovi text k operě „Don Juan,“ jež česky v dvojím překladě máme.

— Pan Jan Janák, ředitel hudby v lázních Grafenbergských, byl od vévody Meklenburg-Zvěřinského za věnovaný mu „Směs z národních písní“ pochvalou a peněžitou částkou vyznamenán.

— Nový zpěvácký spolek bude co nevidět ve Mšeně zaražen. Žádost o povolení je už zadána. 22 úřův se přihlásilo.

— Stanovy zpěváckého spolku „Hlahol u“ jsou až na §. 21 a 25, které se změniti musejí, od vys. c. k. místodržitelství stvrzeny. Podáváme je v hlavním listě proto, aby se dle nich tam, kde zpěvácké spolky zřizovati chtějí, řídití mohly.

— Komité k vystavení českého národního divadla uzavřelo ve svém sezení od 13. srpna u vysokého c. k. místodržitelství žádati, aby §. 8. dotčených spolkových statut, jímžto počet členů spolkových na 120 obmezen jest, nyní vyzdvižen byl. Pánům M. Bergrovi, Dr. Meyerovi a Ferd. Mikovcovi bylo uloženo, by vyhovíce tomuto usnešení se odebrali k náměstkovi místodržitelově, což se i dne 15. srpna stalo a sice s nejlepším výsledkem. Den generálního shromáždění není ještě určen.

— Shromáždění německých hudebních umělců, které se v loni v Lipsku a letos ve Výmaru odbývalo, bude se na přes rok, jak usnešeno bylo, v Praze odbývati.

— Jeho Osvícenost pan z Clam-Martiničů, říšský náš poslanec přijal dedikací zdařilé fantasie na české národní písně pod jménem „Loučění“ od duchaplného skladatele Ed. Nápravníka a zaslal mu následující list: „Na Vašnostin list ode dne 24. července neváhám odpověditi, že dedikací Vaší fantasie s tím větší ochotností a radostí přijímám, anto se zakládá na zvucích našich národních zpěvů, které každému vlastenci milé, příjemné a drahé jsou. Se vsí úctou Vašnostin oddaný J. hrabě z Clam-Martiničů.“

(X+Y+Z.) **Z Pardubic.** (14. července. — Jaroměř a naše národní slavnost.) Dne 14. lipna byl pro Pardubice veledůležitý den; uspořádal nás zpěv. spolek na blízké Kunětické Hoře pěveckou zábavu, ku kteréž velké množství mužského, zvláště krásného pohlaví se shromáždilo. V 5 hodin na odpoledne počala zábava, zpěv. spolek Pardubický přednášel dle rozdávající „Upomínky“ 6 kusů, všechny české, pod správou ředitele spolku, horlivého p. Frant. Jandy, a každý kus byl potleskem přijat. Vybralo se 94 zlatých 75 kr. r. č., čistý výnos na pohořelé v Nových Dvůřích obnášel 60 zlatých r. č., což se sl. redakcí „Národních Listů“ odeslalo. — Za týden na to se zúčastnili údové zdejšího zpěv. spolku při velkolepé národní slavnosti v Jaroměři. Poznámka musím, že popsání této produkce v „Času“ i v „Národních Listech“ velmi dobré bylo, ne tak v mladé „Orlici.“ V prvních dvou listech byla všude učiněna zmínka i o jednotlivém účastníku ve zpěvu, ku př. o jednom členu až z Tábora. Dle zprávy v „Orlici“ neúčinkoval prý ale žádný z Pardubic, ni z Chrudimi, ni z Přelouče atd., neb ani zmínka o těch údech tam nestojí, a přece tito zpěváci výdatně zpívali, neboť byli od pořadatelů zpěvu v Jaroměři co solisté určeni. Kdo píše, má psát — úplně. Údové zpěv. spolku v Pardubicích jsou velmi povděční velkolepé, dobročinné slavnosti v Jaroměři, neb se něčemu vzornému přiučili, a musím připomenout, aby každý zpěv. spolek z také zásady vycházel; neb poslyšte naši národní slavnost v Pardubicích dne 4. srpna, a ujišťuji, že byla tato v menším měřítku co v Jaroměři. Naš činný zpěv. spolek uspořádal roztomilou pěveckou, hudební a taneční zábavu na „Vinici“ ku prospěchu dcery národu, Zdeňky Havlíčkové. V 6 hodin počala zábava deklamací od Jiljiho Jahná, zvláště k té příležitosti básněnou, kterouž študující p. Zajíček rázně a cituplně přednesl, načež 6 píec zpíváno bylo od našeho zpěv. spolku s velkým potleskem, poslední kus „Válečná“ z opery Rienci, s doprovázením hudby, musela být na všeobecnou žádost opakována, načež znamenitý, hodinu trvající ohňostroj následoval. Krásná naše pleť byla již v sále shromážděna, a s těmi se začalo české kolo; český komandující čtverník, žertovný i zábavný strašák, vážná sousedská, a jiné české tance bavily společnost až do bílého rána. Úprava zevnější byla dle Jaroměře; vysoká tyčka s ohromnou slovanskou trikolorou byla na površí vystavěna, oltářík pro sbírku schudlé rodiny Týlovy byl upraven, tribuna pro zpěváky byla venku vyvýšena a skvostně okrášlena, na kteréž jsme podobizny našeho nesmrtelného Havlíčka, pak Palackého, Riegra, Klauďyho spatřili, všude radostně vlály české korouhve — zkrátka, byl to utěšený pohled, a celá zábava zajímavá. Vybralo se k dvoum stům zlatým; čistý výnos obnáší 104 zl. 44 kr. r. č.; na Týla se odeslalo, co příspěvek 9 zl. 70 kr. r. č. Ku konci provolalo veškeré obecnstvo: „Sláva zpěváckému spolku Pardubickému!“ — Jen několik slov ještě! Konečně Vám zvěstuji tuto potěšitelnou zprávu, že dnes 7. srpna celé městské zastupitelstvo až na jednoho na tom se usneslo: „Že má být na naší realce ve všech předmětech české vyučování, němčina bude co obligatní předmět, ale i tady bude se jí na základě mateřské řeči vyučov.“ Dalo se to v Pardubicích očekávat!

Z Poděbrad, 14. srpna. (Beseda.) Dne 11. t. m. odbývala se v městě našem veřejná produkce zdejšího hudebního a zpěváckého spolku, která nás v mnohém ohledu mile dojala. Před několika ještě léty nemohl člověk v městě našem čtyry zpěváky sehnat, kteří by pravidelně a ochotně k čtvero zpěvu se byli dostavili; a sešli-li se, zazpívali sobě nějakou německou píseň, o českých skladbách málo co věděli; ale nyní mají Poděbradští hudební i zpěvácký spolek, který se ochotně ku zkouškám téhodně schází a v duchu ryze národním působí. Výše zmíněná produkce podala nám zjevný důkaz, že se všickni údové usilují seč síly jejich stačí, aby nejen požadavkům obecnstva vyhověli, ale i sami sebe vzdělali a zdokonalili. Hudební část sestávala z ouvertur k zpěvohrám „Němá z Portici“ a „Bílá Paní,“ které obě, ač při slabém obsazení ku všeobecné spokojenosti provedeny byly. Mimo to hrál p. Bedřich Šimák, majitel ústavu pro piano v Praze, co host dvě skladby, z nichž zvláště „České Perle“ od Nápravníka četné obecnstvo velmi rozebrálo. Hra p. Šimáka byla dokonalá, uhlazená, přednes velmi dojemný, a při „Hej Slované“ nadšený, načež se mu zaslouženého potlesku a vyvolání dostalo. Ze zpěvů přednešeny byly: „Lovecká“ od Vorla, „Na Prahu“ od Veita, „Píseň při drani“ od Horáka, „Dům otcovský,“ čtvero zpěv od Vogla, „Čarodějnice“ od Horáka a konečně Riegrova „Kovářská“ od Vogla. Až na Kovářskou byly všecky ostatní kusy čistě a bezúhonně provedeny, jak se to vůbec od spolku tak krátkou čas posud působícího očekávat může; při Kovářské vadila však prvním tenorům z části unavenost, nejvíce však náramné vedro, kterým i posluchači mnoho trpěli. I při zpěvu dostalo se nám slyšení milého hosta p. Fiedlera, který se pro operu připravuje; zpíval „Pražskou Bětulinku“ a „Když jsem já k vám chodíval,“ a hlučný potlesk byl jeho odměnou. Nesmím též zapomenouti na deklamovanku: „Zrádcova smrt,“ překlad z polštiny od Koubka, kterou křečkovský učitel p. Jezdinský velmi důstojně a dovedně přednesl. Po ukončení té zábavy pozdrželi se ještě naši milí hosté v hostinci u Bernasa, kde se při veselém zpěvu národních písní celá společnost mile bavila, a našim výtečníkům a hajitelům práv národních při sněmu říšském nekonečně „Sláva“ provolávala. Dne 12. obdržel zpěvácký spolek náš vyzvání od spolku Kolínského, Kutnohorského a Čáslavského k poradě, která se dne 15. t. m. v Kutných Horách odbývatí má k tomu účelu, aby tyto a jiné poblízké spolky společný koncert uspořádaly. Jen dál, přátelé; v spojení leží naše síla, naše blaho budoucí; v spojení spočívá svornost národa, bez níž k velikým věcem dospěti nikterak nelze.

Z Podhradí u Jičína. Beseda dne 11. srpna zde ku prospěchu knihovny ve Veliši uspořádaná vypadla velmi dobře. Slyšeli jsme sbory „Pozdravení pěvcovo“ od V. J. Veita, kadryllu od Hellera, „Kovářskou“ od Vogla, „Staročeskou“ od Škraupa. Mimo to slyšeli jsme národní písně a deklamace „Já jsem Čech“ od Rubše, „Slze vlastenek,“ „Vysloužilec“ a konečně humoristické čtení. Sbory byly provedeny neúhonně a dobře.

Z Velvar. (Hudební akademie.) Dne 20. t. m. bude se u nás v sále paně Bubeníčkové, odbývatí hudební akademie, jejížto čistý výnos pro Zdeňku Ha-

v l i č k o v u určen jest. Program je tento : 1. O u v e r t u r a na národní písně od Tittla. 2. „Obrana krá - sného pohlaví,“ deklamovánka od F. J. Rubeše, přednese slečna Karolina baronka ze Spens-Booden. 3. a) „Pozdravení pěvcovo,“ sbor od V. H. Veita. b) Valčík pro mužský sbor od K. Santnera. 4. „Na vysosti hvězdy svítí,“ píseň od Fr. Pivody, zpívá sl. Karolina baronka ze Spens-Booden. 5. „Fantasie Brillante“ pour Piano par Schad, přednese sl. Emilie Schusterova. 6. Arie ze zpěvohry „Střelec kouzelník“ od Webra, s průvodem orchestru, přednese sl. Karolina baronka ze Spens-Booden. 7. „Humoristické čtení“ od F. J. Rubeše, přednese Karel svobodný pán ze Spens-Booden. 8. „Airs Bohémiens“ od Schulhoffa, přednese sl. Emilie Schusterova. 9. a) „Kovářská,“ sbor, složil F. Vogel. b) „Smíření,“ sbor od Dr. Fragyho. 10. O u v e r t u r a ke zpěvohře „Martha“ od Flotova.

Berlín. (Vypsání ceny.) Gustav Bock, dvorní obchodník v musikáliích v Berlíně, vypisuje k důstojnému oslavení korunovací slavnosti J. M. krále Viléma Pruského cenu 20 dukátů za nejlepší uznány vítězoslavný neb slavnostní pochod ve velkém symfonickém slohu buď pro orchestr neb pro kapelly pěších neb jízdeckých pluků. Bližší podmínky jsou tyto: Skladby buďtež zaslány kr. dvornímu obchodnictví v musikáliích Ed. Bote a G. Bocka v Berlíně nejdéle do 31. srpna. Na později zasláné skladby nebere se zřetele. 2. Pochod v partituře bez jména skladatele musí opatřen býti heslem a za pečatěným psaním, v němž se jméno a adresa skladatele nachází. 3. Skladby budou odevzdány soudcům, kteří se později jmenuvati budou. 4. Veřejné oznámení a provedení cenou poctěné skladby stane se v měsíci říjnu t. r.

Z Budyšina v Lužici. Co nejdříve bude zde založen „Srbský (Lužický) zpěvácký spolek,“ pod názvem „Lumír,“ kterýž každý týden svou pořádnou schůzku odbývati bude. Zdařilých sborů máme od vlastimila pana Kocora, za kteréž mu díky zavázání jsme. Že spolek ten k probuzení sebevědomí národního nemálo přispěje, to netřeba mnoho rozkládati. Velký letošní srbský zpěvácký sjezd, bude, dá-li Bůh, opět v říjnu se odbývati. Mezi jiným uslyšíme též „Naléco,“ lyrický zpěv od znamenitého srbského básníka Seilerja, k němuž hudbu pan Kocor složil. Vyznamenal-li se lonského roku odbývaný sjezd mezi všemi jemu předešlých, jsme té naděje, že letošní slavnější bude. Daj Bóh zbože! — Ještě musíme se zmínit o našem plodném a slavném skladateli Kocoru, učiteli v Ketlicích. Komponuje nyní oratorium: „Izraela zrudoba a posylnjenje,“ kteréž oddíl první již dokončil. Znalci, kteří některé částky skladby té slyšeli, uznali je za výtečné. My pak přejem sobě, aby p. Kocor po ukončení toho díla je při nejbližší příležitosti u nás, v srbském Budyšině, provozovati dal. —1.

Paříž. Zhotovitel nástrojů Bataille zhotoví pro kavárnu „Café du XIX. Siècle“ velký hrací stroj, jenž

nejznámější ouvertury a hudební kusy hráti bude.) Hrací tento stroj bude pohybován mašinou pomocí vzdušního tlaku. — Státní ministr hrabě Walewski sdělil Pařížskému konservatoriu, že znamenitý ředitel konservatoria, tato sláva francouzské hudby, tento uslechtilý duch, tento roztomilý osmdesátník, jenž nikdy kmetem nebude a jehožto poslední mistrovské dílo, opera to „Čerkeska,“ je prací mladíka, že D. Fr. Auber (nar. v Caenu 26. ledna 1784) velkodůstojníkem čestné legie jmenován jest. — Městská rada v Tours věnovala na vystavení divadla v dočteném městě 700.000 franků. Kéž by Pražská městská rada tento krásný příklad následovala a na národní divadlo takovou sumu podepsala!

Petrohrad. Nová opera, jižto Verdi pro zdejší divadlo píše, jmenuje se „Mocnost osudu.“ Látka vzata jest z jednoho španělského dramatu. Verdi obdrží za tuto operu od ředitelství zdejšího divadla 80.000 franků a zůstane mimo to majetníkem svého díla. — Ruské opeře dostane se dvou nových oper od tuzemských skladatelů a opery tyto jsou: „Natacha“ od Vileba a „Judita“ od Alex. Sěrova, jenž co duchaplný kritik chvalně znám jest.

Záhřeb. Dne 11. t. m. uspořádal zde výtečný maďarský houslista pan Reményi koncert ku prospěchu jihoslovanské akademie. Hrál kusy na národní horvátské a maďarské písně a zbudil svou výbornou hrou velké sensací.

Dur a moll.

(Beethoven.) Ludvík van Beethoven fantasoval již co hoch na piano, avšak ještě více na housle a zanášel se tím samotěn v pokoji s takou horlivostí, že často na potřeby životní zapomněl a že jej často matka k obědu neb k večeři volati musela. Jednou spatřila při takové příležitosti u prostřed pokoje pavouka, jenž se stropu víse, nad Beethovenem na housle hrajícím se vznášel. Nevolí a mrzutostí mrštila pavoukem na zem a zašlápla jej. Rozhorlen tím, hodil Beethoven matce housle před nohy, rozšlápl je na kusy a nehrál nikdy více na tomž nástroji. Tentýž pavouk byl jeho jediným posluchačem v jeho samotě; Beethoven ho co Amfion k sobě přivábiti uměl, a nyní byl mu usmrcen.

(Jan Krištof Vogel.) Vogel složiv operu „Demoschoon“ přivedl ji konečně v Paříži po mnohých těžkostech ke zkoušení. Francouzští hudebníci, jimž Vogel jen co notný piják znám byl, měli za to, že nedosáhne pražádného výsledku; však když se ouvertura odehrala, volali všickni mistra s velkým přesáním. Vogel předstoupiv, promluvil k nim: „Pánové! rcete sami, může-li kdo co takového při vodě složit?“

Listárna.

Slavným zpěv. spolkům. Z nejnovějších netištěných sborů můžete v kanceláři pro opisování dostat: Pochod „Vzhůru ku zpěvu“ od Č. Vinaře; dvojsbor na tatáž slova od Ed. Nápravníka; „Společná“ od Rasteliho (sbor). „Mlatecká“ od A. Hniličky. Polský sbor „U nas inaczéj“ od Rudkowskiego a Mazur (sbor) atd. — Panu Ed. Nap. Přijďte 25. t. m., máte zde psaní.